

Волкова Н. І.
канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса

Довгань Р. С.
магістрант
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Умови воєнного стану впливають на фінансові результати комерційного банку через збільшення ризиків, зменшення ліквідності та обмеження доступу до ресурсів. Тому важливо розробити адаптивні стратегії фінансового аналізу комерційних банків в умовах воєнного стану, що дають змогу вчасно виявляти й аналізувати зміни у фінансовому стані банку та приймати ефективні управлінські рішення. Ефективні методи фінансового аналізу в умовах воєнного стану можуть бути використані для забезпечення стабільності та збереження фінансової надійності комерційного банку у складних умовах.

Дослідженням зазначеної проблеми займалися науковці О. М. Соколовська, Ю. О. Жовтобрюх, О. В. Яковлева, Т. О. Кравченко, О. М. Шкраб'юк. О. М. Соколовська у своїх працях провела аналіз стану фінансової діяльності комерційного банку в умовах воєнного стану, визначила особливості фінансових результатів. Роботи Ю. О. Жовтобрюх та О. М. Шкраб'юк присвячені дослідженню особливостей фінансового аналізу комерційних банків в умовах воєнного стану.

Метою дослідження є визначення основних методів та підходів до фінансового аналізу діяльності комерційного банку в умовах воєнного стану, а також виявлення особливостей фінансових результатів банку за таких умов, що дають змогу забезпечити ефективне управління фінансовими ресурсами банку в умовах загроз та ризиків воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Сучасний політичний стан, крім економічних та соціальних факторів, що базуються на психологічних підходах до клієнтської бази, аналізу багатфакторних моделей, є обов'язковим фактором впливу на управління фінансовими ресурсами. Управління фінансовими результатами банку в умовах воєнного стану вимагає особливої уваги до методологічних засад управління ризиками та стратегій діяльності. Для визначення фінансових результатів комерційного банку можна використовувати різні показники. Основні з них:

1. Прибуток або збиток: показує чистий дохід, отриманий внаслідок діяльності банку за певний період.
2. Рентабельність активів (ROA): вказує, яку частину від доходів становлять прибутки на кожен одиницю активів.

3. Рентабельність власного капіталу (ROE): вказує, яку частину прибутків отримано на кожну одиницю власного капіталу.

4. Відношення кредитів до депозитів: вказує, яка частка кредитів банку фінансується з депозитів клієнтів.

5. Відношення капіталу до активів: вказує, яка частка активів банку фінансується з власних коштів [1].

Рентабельність активів (ROA) та рентабельність власного капіталу (ROE) є важливими фінансовими показниками, що впливають на структуру комерційного банку в умовах воєнного стану. Висока рентабельність активів та власного капіталу може свідчити про успішність фінансової діяльності банку, що забезпечує змогу залучення додаткового капіталу для подальшого розвитку [2].

Також для прикладу розгляду основної сутності та впливу показників можна зазначити статистичні дані чистого прибутку для комерційних банків США, що наведено на рис. 1.

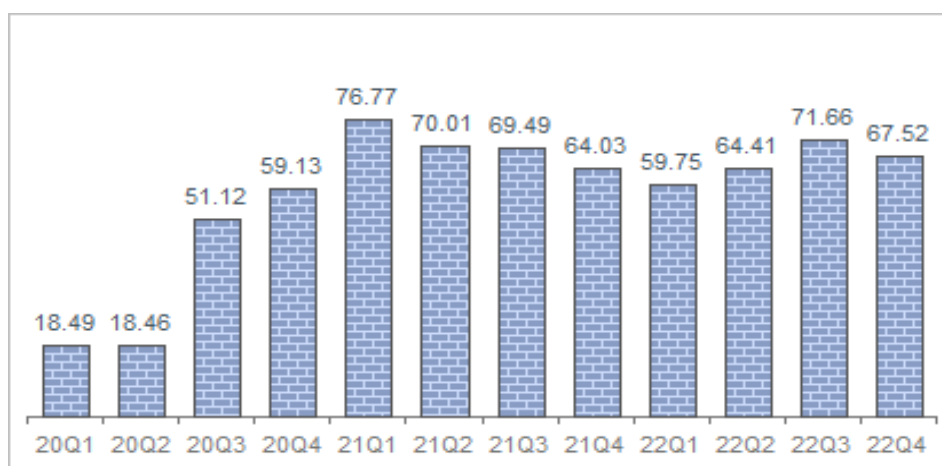

Рисунок 1 – Чистий прибуток комерційних банків США в умовах кризових явищ на ринку

Джерело: побудовано на основі [3]

За даними з рисунку визначено структуру зрушення, основного відношення прибутку до впливу факторів на ринку в умовах нестабільної та кризової ситуації, що може виникати на ринку. В Україні станом на березень 2023 року прибуток українських банків у січні–лютому 2023 року становить 21,5 млрд грн, що в 2,2 рази більше, ніж за аналогічний період 2022 року (9,9 млрд грн), що зазначено на рисунку 2.

За наведеними даними з рисунку доходи банків на початку 2023 року зросли на 33 % – до 65,8 млрд грн, а витрати – на 12 %, до 44,3 млрд грн. Водночас комісійний дохід зріс удвічі – до 15,582 млрд грн. Водночас результат від переоцінки та операцій купівлі–продажу зріс у 2,4 рази – до 4,649 млрд грн проти 1,9 млрд грн за аналогічний період попереднього року [4].

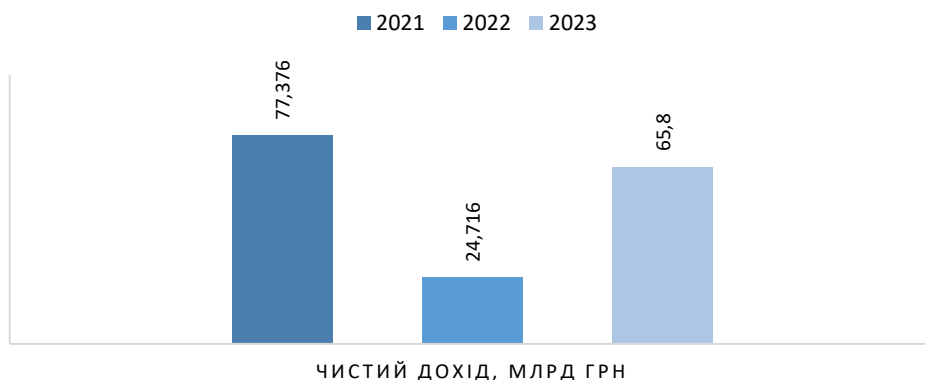

Рисунок 2 – Чистий дохід комерційних банків

Джерело: побудовано на основі [4]

Необхідно враховувати, що умови воєнного стану можуть значно вплинути на стан економіки країни та банківської системи загалом. Тому порівняння даних за звичайних умов із даними за період воєнного стану може бути некоректним. Також зазначимо, що структура заробітку комерційних банків може змінюватись в умовах воєнного стану. Наприклад, зниження процентних ставок на ринку, погіршення якості кредитного портфеля та зменшення кількості операцій із нерухомістю можуть призвести до зменшення основних джерел доходів банку.

Отже, умови воєнного стану можуть вплинути на структуру комерційного банку через його чистий прибуток. Оскільки воєнний стан може призвести до економічної нестабільності, зниження споживчого попиту та зростання ризиків, банки можуть зазнати значного зменшення свого прибутку.

Висновки. З урахуванням поточної ситуації фінансовий аналіз комерційних банків стає більш складним та вимагає застосування адаптивних стратегій. Це посилює значення ефективних методів фінансового аналізу, які дають змогу вчасно виявляти та аналізувати зміни у фінансовому стані банку та приймати ефективні управлінські рішення. У цих умовах важливо забезпечувати стабільність і збереження фінансової надійності комерційного банку, що допомагає зменшувати вплив ризиків, збільшувати ліквідність та підвищувати доступ до ресурсів. Отже, ефективний фінансовий аналіз в умовах воєнного стану є важливим для успішної діяльності комерційного банку та забезпечення стабільності його фінансових результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Соколовська О. М. Фінансовий аналіз діяльності комерційного банку в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2020. С. 194–201.
2. Яковлева О. В. Методи фінансового аналізу в умовах воєнного стану. *Економіка: реалії часу*. 2022. С. 92–99.
3. Сервіс статистики фінансової та банківської діяльності BankRegData, за 2022 рік. URL: <https://www.bankregdata.com/allIEmet.asp?met=ROA&den=aa>

Поліщук Н. В.

д-р екон. наук, професор
кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса

Мацідон В. В.

магістрант (здобувач вищої освіти)
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану управління інвестиційною діяльністю підприємства стає більш складним і вимагає від керівництва підприємства специфічних знань і навичок. Війна призводить до змін в економічній ситуації та впливає на ринкові умови, що може призвести до нестабільності інвестиційної діяльності підприємства. Отже, проблема полягає в тому, як ефективно керувати інвестиційною діяльністю підприємства в умовах воєнного стану, забезпечити стійкість інвестиційної стратегії, зменшити ризики та мінімізувати втрати.

Мета цього дослідження – визначити особливості управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах воєнного стану.

Зважаючи на те, що війна є однією з найбільш серйозних загроз для стабільності економіки країни та функціонування підприємств, особливо в умовах ризику і нестабільності, проблема ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах воєнного стану є дуже актуальною та важливою для розвитку економіки країни. Умови воєнного стану суттєво впливають на економіку та ринкові умови, що призводить до зміни управлінських підходів та стратегій підприємств. У таких умовах ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства стає надзвичайно важливим, оскільки залежить від нього не тільки успіх підприємства, але й його виживання в умовах кризової ситуації.

Показники та чинники, які можуть вплинути на особливості управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах воєнного стану, відображають [1]:

- політичні та економічні ризики. Умови воєнного стану призводять до збільшення політичних та економічних ризиків, які можуть вплинути на інвестиційну діяльність підприємства;
- зміни в законодавстві. Умови воєнного стану можуть призвести до змін в законодавстві, які можуть вплинути на умови інвестування та функціонування підприємств;